

L'ART DEL PAGÈS

SECCIÓ DOCTRINAL, AGRONÓMICA Y BIBLIOGRÀFICA.

El ramio, su cultivo y aprovechamiento

PER

Francisco Flotats Obiols.

Com tenim per costum fer, sempre que 'ls autors nos envian sas obras, avuy nos toca dir alguna cosa de la que porta per titol, lo ab que encabessém aquestas ratllas. Sentim vivament tenir de fer la crítica imparcial de semblant publicació, donchs que no hem sabut trobarhi absolutament res de nou que no s' haja publicat en obras extranjeras ó folletos nacionals y fins en articles de periódich, en alguns dels quals s' ha dit molt mes y especialment en lo que fa referencia al cultiu de Catalunya y altrás comarcas de Espanya ahont ja s' explota dita planta filera. La única part de disculpa que té lo recopilador al donar á llum semblant treball, es com diu ell mateix en son prolech que, «considerant que si bé molt s' ha escrit d' alguns temps á aquesta part sobre 'l Ramí, los elements se trovan dispersos y no 's coneix en la actualitat res coleccionat, nos posá de relleu la conve-

niencia de publicar un opúscul que dongués á coneixer lo vegetal en cuestió.» Sens dubte per aixó, ha sigut perque 'l Cos Provincial, á qui anava dedicat l' opúscul, se n' ha quedat un número de exemplars, á fi de repartirlos entre aquells de sos administrats que li elevin alguna consulta en demanda de datos. No volém dir ab aixó, que no creyém útil la publicació: molt al contrari; alabém l'esfors del Sr. Flotats, á qui no tenim lo gust de coneixer, á fi de que perseveri en lo camí emprés, ajudantnos á la tasca que desinteressadament nos hem imposat tots los que aspirém al bé de la patria.

SECCIÓ D' AGRICULTURA PRACTICA.

Invasió filoxérica.

Per las fatals noticias que tenim rebudas de la Provincia de Barcelona en especial, desgraciadament la plaga filoxérica avansa d' una manera intensísima per tot arreu. No es sols á la costa de Llevant ahont segueix sa devastadora marxa, sino que en lo Vallés está destruhint una gran quantitat de ceps en Parets, Mollet y altres, haventhi punts del interior, com per exemple, en Sant Celoni, ahont ja s' han plantat aglans en lo lloch en que hi havia vinya, en vista de la impossibilitat de seguir ab dit cultiu, que la plaga ha fet desapareixer casi per complert. En los voltants de Barcelona, termes d' Horta y Sant Andreu de Palomar poden veures ja molts ceps morts y moltíssims mes encara que dintre poch haurán desaparegut. ¡Tant de bó que lo terrible insecte no haja traspasat los limits del Llobregat, com nos temém y com desgraciadament pot suposarse!

En vista de tot aixó, molts nos preguntan ¿que deuen fer? En la actualitat, res. Trist, es confersarho; però aquesta es la pura realitat per amarga que siga. Los insecticidas y remeys preconisats

fins avuy, uns no compleixen l' objecte que s' havian proposat sos autors, casi tots son anti-económichs y molts son inaplicables en la práctica. Per altre part lo Govern s' està ab las mans plegadas al devant d' una cuestió tan capital, que nosaltres nos atrevim á calificar de la mes important entre todas las cuestiones sociales que avuy afectan á nostra nacionalitat y al pervindre d' Espanya.

Per altra part, ningú pot probar d' una manera evident, ni molt menos, la resistencia complerta á la filoxera, dels ceps anomenats americans. Sos defensors, afirman sa major resistencia á la plaga, però no sa complerta indemnitat al insecte; donant per resultat que solament se 'ls hi pot cecedir lo calificatiu de *paliatiu*, mes no de *remeys*. Ademes: que agricolament parlant, son anti-económichs y casi impracticables en la majoria dels casos y sobre tot en los rostos de Catalunya, casi sempre. En primer lloch, per que hi ha circunstancias que 'ls fan poch menos que incapassos pera resoldre 'l problema práctic de la vinificació. Científicament parlant, los ceps americans, com á porta-empelts son menos robustos que 'ls empelts de vinya europea, lo qual los impossibilita pera servir favorablement á dit objecte, sense desmentir los principis en que s' apoya la ciencia d' empeltar, sancionats per la práctica.

Socialment parlant, y donat l' estat de condicions de *rabassa morta* ó *contracte enfiteútich*, aquí 'ns assegura la duració de las vinyas per mes ó menos temps, avuy que encara no hi ha datos certs y positius de la producció dels ceps americans, quals condicions y aclimatació se desconeix també? Per altre part, tothom sap que al plantar una vinya 's calcula en un 10 per 100 de fallas al any, lo qual fa suposar que al cap de 10 anys la vinya de peu americá estarà transformada altra vegada en vinya europea á causa dels colgats que haurán tingut de ferse pera repoblarla de las fallas ditas.

En la actualitat no 's pot aconsellar res mes sino l' espodassar las vinyas filoxeradas ó siga deixarlashi tants caps llarchs com sia possible, á fi de que en lo menor temps llevin la major quantitat de rahims y pugan treure mes abundancia de such, avans s' ho menji la plaga. Després d' un minuciós estudi, pot acudirse al cambi de cultiu, ahont siga possible; á la introducció d' industries rurals que atenuin la desgracia que tenim á sobre y pera 'ls aficionats á plantar ceps americans, que refassin los que vagin morintse dels nostres ab ditas plantas exóticas, quals resultats son dubtosos casi sempre y ben pocas vegadas capassos de sustituir á

la vinya europea econòmicament avuy per avuy, y agricolament parlant.

Es precis donchs, que l'estat actual de nostra viticultura, primera de nostras riquesas, amenassada de mort per la falsificació de vins y agonitzant per la filoxera, preocupi un xich mes los alts poders del Estat y sino 'ns trovarén en un cercol de foch y no sabréim per ahont sortir de tan grave conflicte que 'ns amenassa.

FRANCISCO X. TOBELLA.

SECCIO DE VARIETATS.

Cultiu dels cereals en Amèrica.

Extrayém dels *Cuadros de la naturaleza*, de Humboldt, lo següent passatje:

«Un negre, esclau d'Hernán Cortés fou qui primer cultivá lo blat en Nova Espanya. Trová tres grans en una provisió d'arròs que s'havia portat d'Espanya pera l'abast del exèrcit.

«En lo convent dels Franciscans, en Quito, vaig veure, conservat com una reliquia, lo vas de terra que contingué los primers grans de blat sembrats allí per un frare franciscà, anomenat Fray Jacobo Rixi de Gante, del nom de la ciutat d'ahont havia nascut.

«Se feu la primera sembra davant del convent, en la «Plassa de Sant Francisco», després de tallat lo bosch situat al peu del volcá Pichincha, que s'extenia fins aquell lloch.

«Los frares, á quins visitava sovint durant ma estancia en Quito, me demanaren que 'ls hi expliqués la inscripció grabada en lo vas, en la qual sospitavan alguna alusió al blat.

«En ella vaig llegir aqueix pensament, expressat en alemany antich: *No obli di son Deu lo qui 'm descubreixi.*

«No vaig poguer menos d'experimentar un sentiment de respecte á la vista d'aquell antich vas alemany.

«Grat fos á Deu que, en totas las parts de nostre continent, s'haguessin conservat los noms dels homes que, en compte d'enrojar de sanch la terra ab las conquistas, depositaren en ella las primeras llevors dels cereals.»

SECCIÓ DE NOTICIAS AGRICOLAS.

Conservació dels tomátechs.— Se trian sans y madurs, y després de netejarlos ab un drap, se posan en un recipient ple d' un líquit format de 8 parts d' aygua y una de vinagre y altre de sal de cuyna: al demunt s' hi tira oli, de manera que resulti una capa d' aquest líquit d' un centímetre de gruix, ab lo qual los tomátechs se conservan durant bastant temps sense perdra son gust natural, ab molt such, y serveixen d' aliment com si fossin frescos.

Pulverisador-Salabert.—De la proba de pulverisadors que 'l dia 13 del mes prop-passat tingué lloch en la Granja Modelo de Zaragoza, pera aplicar en las vinyas las diferentes preparacions que hem publicat y que 's preconisan pera combatre 'l *mildiu*, nostre apreciable colega *La Revista vinicola y de Agricultura*, que veu la llum dezenalment en aquella capital d' Aragó, ne diu lo següent: que copiém ab gust, per referirse á un aparato del que ja tenen coneixement los lectors de L' ART DEL PAGÉS, per haverse donat á conèixer y recomanat en aquesta Revista.

«Referintse al pulverisador del Sr. Salabert, que 's ven en lo depòsit de maquinaria agrícola de D. Basili Miret. diu aixís:

«Aqueix es un excel·lent pulverisador; los intel·ligents compregueren á simple vista que es sensillísim, y de lo mes perfecte que 's coneix en aquesta classe d' eynas.

«Funciona per medi del aire comprimit. Després de plé lo recipient ab las barrejas fins las duas terceras parts de sa cabuda total, que es de 15 litros, se carrega fàcilment d' aire per medi d' una bombeta que porta adossada á la part posterior del depòsit, de modo que l' operari no te que distreure's pera impulsar lo líquit; son treball se reduheix simplement á dirigir ab una ma lo canó de goma en qual extremitat se trova la boquilla pera efectuar la pulverisació. La pluja produhida per aquesta boquilla fou la que mes nos va satisfer de totes, donchs que sense intermitencias surt finíssima y tan extesa, que no es fàcil puga perdre's ni una sola gota de líquit, encara que 's precipiti molt la operació, ja que d' aixó es susceptible com la que mes: en una paraula; aquesta eyna en comoditat y perfecció, competeix ab los millors aparatos coneguts.

Pesa 16'400 kilograms plé y val 25 pessetas.»

Sobre 'ls sindicats.—Traduhim del periòdich *Le Moniteur Commercial* de Paris, que conta 28 anys d' existència y es actualment l' orga de las Cambras de Comers de Fransa y sas colonias, lo següent.

«Catalunya.—A causa del gran número de fàbricas de vins artificials que s' han llansat obertament á aquesta industria, favorida per la baratura dels esperits alemanys, y que donan al consum quantitats considerables de liquits mal sans, los individuos de las associacions «Círcul del Noya» y «Centre Catalá» justament alarmats d' aquet estat de cosas han cregut de son deber pendre midas enérgicas pera la salvaguardia dels vins naturals.

En una reunió presidida per 'l alcalde de San Sadurn de Noya, lo Sr. D. Francisco X Tobella, director de la revista agrícola *L' Art del Pagés*, demostrá lo gravíssim atentat que 's fa á la vinicultura, que es, digué, amenassada de mort per las numerosas falsificacions que 's cometen en los vins. Presentá com á únich remey pera evitar la total ruina del país vinícola, la creació de sindicats de defensa en tots los centres de producció. Probá los perjudicis que causa á la salud pública la elaboració dels vins artificials, y excitá lo zel dels asistents porque ajudin á la idea emesa per la societat «Centre Catalá.»

Diferentas midas foren proposadas en aquet sentit y adoptadas per la Assamblea.

Aplaudim las determinacions presas per lo «Centre Catalá»; creyém que l' exemple no tardará pás a esser seguit per tots los centres vinícolas y que la compstencia desleal que porta grans perjudicis al comers, disminuhint las importacions. ja per desgracia molt reduhidas, será perseguida ab tot lo rigor de la llei.—*Gonzague Blanc.*»

MERCATS FIRAS Y CULLITAS.

Banyolas.—Blat, á 17 pessetas cuartera de 80 litres. —Ordi, á 8. —Cibada, á 8. —Bessas, á 16'50. —Fabas. á 12. —Blatdemoro, á 11'50. —Mill, á 11'50 —Panis, á 10. —Fajol. á 11. —Séjol, á 15. —Llobins, á 10'50—Monjetas, á 19. —Ous, á 0'77 la dotzena. —Oli, á 91'80 la carga. —Alls, á 0'90 lo cent.

Gerona.—Es tant la abundancia de maduixas en lo mercat de Gerona, que han arribat á donarse per 18 y 20 céntims la lliura,

cuan al principi de la temporada alcansava alts preus tan sabrosa fruyta.

La Manresana.—Los tractants en bestiar de la fira de La Manresana, (que avans se celebrava en Guissona), diuen que ha sigut tan mitjana com la fira de Verdú, Santa Coloma, etc., y fins mes. Hi havia molt bestiar però hi faltavan compradors; los preus per terra; venentse grans ramats de béns regulars, já 6 pessetas!

Ahont hem arribat.

Mercat universal.—Ha afluixat la fermesa que dominava en la generalitat de mercats de blat del nou, y la tendencia es mes bé á la baixa, encara que las existencias en América del Nort segueixin disminuint marcadament. Los preus, no obstant, no han baixat encara en la major part de las plassas.

Puigcerdá.—Abundants plujas han vingut de nou á regar lo terreno d' aquesta comarca, las que, intercaladas ab ardorosos raigs solars, empenyan sobremanera 'l desentrotllo de la vegetació.

Altra nova comissió de negociants en bestiar procedent del Nort América, se trova actualment recorreguent los pobles de la Cerdanya, á la requisa de bestiar burricat. Dels ultims que han marxat, sabem que compraren mes de 20 exemplars de dit bestiar, havent pagat per un sol, fins 2.500 pessetas.

Los preus del ultim mercat, foren:

Blat á 27 pessetas la carga.—Ségol á 20 —Ordi á 19 —Patatas á 9 —Moltó á 2 pessetas la carnicera —Badella á 1.—Bou á 1.—Porch sech á 2.—Llonganisa seca de 4 á 6.

Reus.—Lo mercat del dilluns fou dels mes encalmats que hem vist d' algun temps en aquesta banda: concurrencia escassa, transaccions pocas. Alguna petita partida de *atmetlla* 's colocá á 15 duros porque era de bona classe de *Esperansa*. De *Mollar* no sabem se n' hagi fet poca ni molta, donchs está sumament encalmat aquest fruyt. La *Comuna* ha sigut al entorn de 12 duros y *Planeta* á 17 1/2 duros. D'olis se 'n presentaren d' arrieria que 's pagaren á 12 3/4 rals cuartá. En *Avellana* res, perquè segueix desanimat aquest fruyt, si alguna partida pera embarch se compra, es sobre 25 pessetas lo sach de 58-40 kilos y essent bona classe fins á 26 pessetas, *fasols* de 17 á 18 pessetas. En *oins* estem tant malament que apenas se compra, se feren algunas partidas Priorat de 37 á 40 pessetas. Los de aquest pais no valen mes enllá de 18 á 21 pessetas.

Valls.—Lo mercat del 22 Juny prop passat fou bastant concorregut; per eser tan prop la festa major que nostre ciutat celebra, foran bastantas las ventas que 's feren de ous y viram, aquells s' hagueren obtingut á preu molt cómodo á no ser per dos subjectes que compraren nada menos que tres ó quatre centas dotsenas ab destí á nostra capital. Los volátiles y cunills se obtenian á preus bastant módichs ó ventatjosos.

Vich.—Ha comensat la sega dels ordís, los quals, per lo que toca á nostra plassa, sembla darán satisfactori resultat.

Las patatas, fabas y blatdemoro, se ressentan molt de la falta d' aygua y es de temer un resultat molt petit si no plou aviat.

Los preus del mercat son los següents: Xexa, á 14'75 pessetas quartera.—Forment, á 13'75.—Mestall, á 11'75.—Ségol, á 10'50.—Ordi, á 7'25 —Cibada, á 6.—Espelta, á 5.—Blatdemoro, á 9'25. Fajol, á 8 50.—Fabas, á 10'50.—Llegúm, á 12'50 —Fasols, á 10.—Mill, á 9.—Ciurons, á 12.

CALENDARI FILOXÉRICH.

JULIOL

Estat del paràssit.—Gran multiplicació del paràssit en las arrels fins á la tardor. Los criaderos 's poden veure millor. Las nimfas comensan á desentrotllarse en las inflós.

Investigacions dels périts.—Comprobació dels resultats dels tractaments d' hivern. Buscas importants en las vinyas, jardins. etc. Busca dels atachs del primer any. Vigilar la primera aparició de las nimfas, que son los esdevenidors masovers, y avisar immediatament.

Operacions y tractaments.—Tractaments d'estiu enterament soterranis y rapits pera evitar la sortida dels insectes alats. Lo producte de las *desfullas* tardanas podria cremarse en las vinyas contaminadas.

IMPRESA DE VÍCTOR BÉRDÓS Y FELIU, TAPINERÍA, 17.—BARCELONA.